

Handläggare
Annica Håkansson
Telefon: 08-50800948**Till**
Förskolenämnden
2025-09-23

Svar på remiss Stockholms stads kemikalieplan 2025–2031, KS 2025/145

Svar på remiss KS 2025/145 till förskolenämnden för yttrande

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna miljöförvaltningens förslag till kemikalieplan 2025–2031

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat remiss KS 2025/145 till förskolenämnden för yttrande gällande kemikaliplanen 2025–2031.

Kemikalieplanen 2025–2031 är ett stadsövergripande styrdokument för Stockholms stad. Stockholms stads befintliga kemikalieplan har reviderats mot bakgrund av det uppdrag kommunfullmäktige gav i budget 2025. Det är den tredje kemikalieplanen i ordningen och utgår från miljömålet *Ett giftfritt Stockholm*. Syftet med planen är att konkretisera vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå miljöprogrammets mål.

För att uppnå ett giftfritt Stockholm krävs att stadens verksamheter, näringslivet och invånarna tillsammans bidrar till en säker hantering av kemikalier genom medvetna och kemikaliesmarta val.

Sedan flera år tillbaka bedriver stadens verksamheter ett ambitiöst kemikaliearbete, där ett prioriterat område är att minska mängden skadliga kemikalier i barn och ungas närmiljö.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att kemikalieplanen utgör ett viktigt styrdokument för att minska barns exponering för skadliga ämnen och bidra till ett giftfritt Stockholm.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat remiss KS 2025/145 till förskolenämnden för yttrande gällande kemikaliplanen 2025–2031.

Användningen av kemiska ämnen som har skapats eller återvunnits av människan spelar en viktig roll i dagens samhälle. Samtidigt orsakar dessa ämnen i många fall hälso- och miljöproblem. Det handlar särskilt om ämnen som är svårnedbrytbara, som ansamlas i levande organismer, är giftiga eller stör hormonsystemet.

Världsproduktionen av kemikalier har ökat drastiskt sedan 1950-talet. Den största exponeringen för hälsoskadliga ämnen sker via maten, vattnet, kläder, inomhusmiljön och genom direkt kontakt med produkter som innehåller dessa ämnen.

Exponering för skadliga ämnen under barndomen kan leda till negativa hälsoeffekter senare i livet, såsom fertilitetsproblem och en ökad risk för vissa typer av cancer. Barn dricker, äter och andas mer än vuxna i förhållande till sin kroppsvikt, vilket gör att deras exponering för skadliga ämnen blir större. Små barn vistas dessutom nära golvet och har ett beteende där de ofta stoppar saker i munnen. Det innebär att de riskerar att få i sig föroreningar som till exempel är bundna till dammpartiklar.

Miljöprogram 2030

Ett av målen i miljöprogrammet är ”Ett giftfritt Stockholm”. Ett av delmålen under detta är att ”*Minskad användningen och spridningen av skadliga ämnen*”. Det innebär att staden både ska minska sin egen användning av skadliga ämnen och samtidigt arbeta för att öka medvetenheten om dessa ämnen bland både stockholmare och näringsliv. Det främsta sättet att minska utsläppen är att minska utsläppen av skadliga ämnen. Inköp är ett effektivt sätt för att minska mängden skadliga ämnen i stadens verksamheter. Genom att ställa krav vid upphandling kan staden påverka vilka produkter och material som används i verksamheterna.

Kemikaliesmart förskola

Sedan flera år tillbaka bedriver stadens verksamheter ett ambitiöst kemikaliearbete, där ett prioriterat område är att minska mängden skadliga kemikalier i barn och ungas närmiljö. Den senaste uppdaterade versionen av vägledningen av kemikaliesmart förskola gjordes 2020. Under 2025 ska kemikaliecentrum, i samarbete med berörda verksamheter, revidera vägledningen och då kommer ytterligare miljöaspekter att inkluderas. Efter uppdateringen kommer vägledningen sedan att spridas i verksamheterna.

Ärendet

Kemikalieplanen 2025–2031 är ett stadsövergripande styrdokument för Stockholms stad. Det är den tredje kemikalieplanen i ordningen och utgår från miljömålet *Ett giftfritt Stockholm*. Syftet med planen är att konkretisera vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå miljöprogrammets mål.

Planen är uppdelad i sju verksamhetsområden/kapitel, där det framgår vad som ska göras, vilken verksamhet som är ansvarig och när åtgärderna ska vara genomförda.

De områden och föreslagna åtgärder som direkt eller indirekt berör förskoleförvaltningen är följande:

1. Upphandling och inköp

- 1.1 Beakta kemikalieaspekter i risk-behovs och marknadsanalys
 - 1.2 Ställa och följa upp kemikaliekrav i relevanta upphandlingar och avtal
 - 1.3 Beakta kemikalieaspekter under avtalstiden och vid avrop
- Ansvar: Samtliga nämnder och bolag
Medverkande/med stöd: av kemikalicentrum

3. Stadens kemikaliehantering

- 3.1 Inventera, dokumentera och rapportera i Chemsoft
 - 3.2 Aktivt substituera kemiska produkter
- Ansvar: Alla nämnder och bolag
Medverkande/med stöd av kemikaliecentrum

7. Särskilt känsliga grupper

- 7.1 Utbilda samt genomföra och följa upp åtgärder enligt vägledningarna för kemikalismarta förskolor, skolor och fritidshem.
Ansvar: Kemikalicentrum, stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och SISAB
Medverkande/med stöd av: Förskolenämnden
- 7.3 Inventera anläggningsmaterial och lekutrustning på förskolegårdar, skolgårdar, lekplatser och parklekar
- 7.5 Genomföra och följa upp åtgärder enligt vägledningarna för hållbara arbetsplatser

Barn, unga och kvinnor i barnafödande ålder är särskilt känsliga för påverkan av kemiska ämnen, och därför är skyddet för dessa grupper en viktig del av planen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleförvaltningen, avdelning för stadsövergripande utveckling. Samverkan med fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 15 september. Funktionshindersrådet har möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 17 september.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att kemikalieplanen är ambitiös och har en tydlig struktur med tydliga områden/kapitel med ansvarområden. Förvaltningen föreslår att det bör övervägas om benämningen ”områden” eller ”kapitel” ska användas genomgående för att säkerställa enhetlighet. Planen tydliggör om vad som ska göras, vilken verksamhet som är ansvarig och när åtgärderna ska vara genomförda.

Förvaltningen vill betona att barn, unga och kvinnor i barnafödande ålder är särskilt känsliga för påverkan av kemiska ämnen. Det mest känsliga skedet för barnet är innan det föds, då kroppens funktioner utvecklas under fostertiden. Att skydda gravida kvinnor från skadlig exponering är minst lika viktigt som att skydda fostret. Därför är det avgörande att skapa hållbara arbetsmiljöer, med särskilt fokus på kvinnodominerade arbetsplatser.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att kemikalieplanen utgör ett viktigt styrdokument för att minska barns exponering för skadliga ämnen och bidra till ett giftfritt Stockholm samt kommer att utgöra ett stöd för verksamheterna.

Gunilla DavidssonGunilla
Davidsson
Förvaltningschef
Förskoleförvaltningen

Katarina Odén Ryhede

Avdelningschef
Förskoleförvaltningen

Bilagor

1.Stockholm stads kemikalieplan 2025–2031

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, Förvaltningsdirektör	2025-09-08
Katarina Odén Ryhede, Avdelningschef	2025-09-08